

KÉZFOGÁSOK

DRAGUTIN TADJANOVIĆ

AZT ÁLMODOM, HOGY OTT MEGYEK OLDALADON

(Sanjam kako idem pored tebe)

... de ahányszor messze megpillantalak,
Átvágok az utca túlsó oldalára,
Ahol nem fogsz észrevenni
A sok járókelő között.

Sarkokon fordulok be,
Vastag fák mögé
Bújok előled.
Éjjel azt álmodom, hogy ott megyek oldaladon.

Rastušje, 1923.

MAGAS, SÁRGA BÚZÁK

(Visoka žuta žita)

'Ha biborszín hajnalokon
Vagy derűs reggeleken
Ballagok
A harmatos mezőkön,
Ahol a korai fuvallat lengeti a magas, sárga búzák
Súlyos kalászeit,
Hirtelen megtorpanok;
És ni!
Szívem az örömtől úgy ketyeg, hallhatóan,
Mint az aranyóra.

Rastušje, 1923.

ÉGBOLT

(Nebo)

*Az égbolt kékszín vászon,
Amelyre egy kéz láthatatlanul
Új meg új képet rajzol szüntelen:*

*Nézd csak, ott, az ég alján, tehérgyapjas
Juhnyáj legelészget édesen.
Hol a pásztoruk?*

*Bíborszín virág nyúlt föl
Illatosan
Az égig.*

*A mennyei legelőkön
Az én drága szülém
Tereli juhait.*

Rastušje, 1923.

JELENA HÍMEZ

(Jelena veze)

*A virágzó körtefa
Alatt kendőt hímez.
Az öreg fa ingatja fejét a szélben.
A lányos, drága kézen
Zöldköves gyűrű.
Jelena neszt hall: messze kőrisek suhognak.*

*Leleke rejtett mélyén, hímzés közben,
Az motoszkál, hogy ő közelget.
De nem! Szél hintázza az alvó ágakat.*

*Hímezi az arany
Kendőt a körtefa alatt.
Hát nem hallja, a távolban, a násznép zsvajját?*

Zágráb, 1926.

A BOR MEG ÉN

(Vino i ja)

Útszélen fekszem, részegen, kint a határban,
Míg sárga búzákra sárga hold világít . . .
Urasága a hold fenyeget engem. És hív.
Hallgasd csak, sír!

De én csak nevetek az égre meg az ősz holdvilágra:
Fogaim fehérlenek a holdsütésben.
Jobbra a házunk, a domb alatt.
Kormos kéményekből füst szivárog az égbe.

Hangom súgdos szélnek és madárnak.
Jól tudom: ágak közt verebek hallgatóznak.
Altatgat suhogásával a lomb.
Anyásan. Mint anya kisgyerekét.

Beboroztam, ejnye,
beboroztam. Jóféle borból . . .
És asszonyi vállra, fehér csípőre vágyom.
Nézném csak. Simogatnám.

Rá se hederítetek, hogy a szelíd és
Zöldszín holdvilág is
Simogatja majd — a fűvet síromon,
Holnap, holnapután.

Nővérem a szőlőben kapál,
Húgom meg tehenet
Őriz a mezőn. S az erdőben.
Ó, hogy énekelnek, hogy énekelnek!

Hát igen, itt vagy . . . te is. Meg barátaim.
Csak hát a te húgod, ha, ha! . . . Chopint és Lisztet játszik,
S én csak nevetek,
Jóízűen nevetek . . . ha egy-egy gyümölcsfa kivirágzik.

Ezt most komolyan mondom:

*Hát nem mindegy, hogy az érett
Búza közt heverek, megbújva, részegen,*

*Vagy hajnalban a kaszálóra tartok,
S apámmal füvet kaszálók,*

S szótlán apámmal kaszálók . . .

Rastušje, 1927.

VÁGYÓDÁS

(Čeznuća)

*Az én szülőföldem fölött, a búzaföldek fölött is
Nagy, nehéz felhők vonulnak,
Akárcsak e sűrű erdő fölött,
Amelyet most járok, nélkülöd.*

*Az erdő az egyedüli barátom:
Előtte szelíden megnyílik
A szívem ebben a csöndben
(Imakönyv istenfélő kézben).*

*Az erdőnek mondom el: a felhők miatt,
Az ő háza fölött úszó felhők miatt a bánatom.
Reszketek, suttogok — magányos erdei alak:
Lelija tört szívét még enyémnek mondhatom.*

*Ó, mikor is láthatom újra
A gyapjas, nagy föllegeket,
Amint mennyei suhogással
Csak vándorolnak messze, messze . . . az otthoni égen!*

Zágráb, 1928.

A KÉSŐ ÉJBEN, A FEHÉR TÉLI ÉJBEN

(Dugo u noć, u zimsku bijelu noć)

A késő éjben, a kongó téli éjben
Anyám szövö a fehér vásznat.

Hogy alakja hajlott, s haja őszbe vegyült,
Ezen többé már nem sírdogál.

Az ablak lámpacsikja az egész udvart átszeli,
Míg kint szállong a hó
A végtelen csöndben, a végtelen csöndben:
Az angyalok, gyöngéd kezekkel, dermedt kis csillagokat
Eregetnek az égből a földre,
Óvatosan, hogy föl ne ébresszék a kedvest.

A késő éjben, a kongó téli éjben
Anyám szövö a fehér vásznat.

Ó, bánatos anyám! Mondd,
Mi csillog úgy a szemedben

A késő éjben, a fehér téli éjben?

Rastušje, 1931.

MINTHA NEM LÉTEZNE SE ÉLŐ, SE HOLT

(Kao da nema ni mrtvih ni živih, nikoga)

Tudom, hogy bárki megírhatná mindezt. Ezért kérem,
Ne rójanak meg, amiért épp ezeket az én szerény,
Régóta ismerős, érthető soraim olvassák.
(A vers már elkezdődött, ha ugyan nem csalódom.)

*Itt jártam ebben a parkban. Tegnapelőtt. Beszélgettem
A támlátlan, zöld padon üldögélve, egy távoli
Kisfiúval. Negyven nappal apja halála után
Született, akit megölték a németek nagyvenőt
Januárjában. »Amikor az én édesapám
Bejött a faluba (a nevét se akarom kiejteni!)
Meggörgette egy ablakon kihajló asszonytól:
Van-e itt német? Az a szemébe mondta: Nincsen!
Egy percre rá golyózápör érte apámat, s egy golyó
A bal szemét találta. Akkor esett el.
Bármikor meséli újra anyám ezt a dolgot.
Engem ráz a hideglelés, éjjel-nappal csak reszketek.
Szeretném, ha jók lennének az emberek. Ha nem
Ölnék egymást. És szeretném, ha lenne édesapám,
Kis testvérem, meg húgom, az van. És nevelőapám.
Tizenhárom éves vagyok. De ahogy mondtam már,
Reszket az egész testem, akár a levél, hogyha eszembe
Jut apám halála. Látja, most is!« Így mesélt
Aznap az a kisgyerek, akit nem látok többé
Soha. Verset akartam róla írni, de nincsen
Hozzá erőm. Nem megy sehogy sem. Ma ismét kijöttem
Erre a padra, és a papír fölé hajolva,
Egyik szót a másik után rakosgatom, hogy fölidézzem
Az ismeretlen kisfiút, az ő sebzett szívét.
Nem fogom elfelejteni. Nem felejthetem
Soha. Valahányszor visszagondolok majd (ó, évek!)
Egy alkonyatra, midőn emlékezetembe
Próbáltam idézni az én kis gyermekem, nem ennek
Az ifjúnak az alakja jelenik majd meg előttem,
Aki kéz a kézben mendegélt a kedvesével
A távoli ösvényen az erdőbe (a lány tekintete
Mintha csak kérdezte volna: Magányos jőember e padon,
Hát nem látod, hogy a boldogság vezet kézen?);
Annak a régi gyereknek az arca jelenik majd meg
Ismét előttem, és a szívemben
Visszhangzanak egyszerű szavai. Elfelejtem majd
A tücskök kitarató ciripelését, s a verőfényes napot,
A cédrusokat s a békés fenyőket, de a te
Jóságos szemedet nem, tizenhárom éves kisfiú.
Meggörgettem bennük a könnyet. No, de elég is
Ebből. Hadd terüljön szét körültem
Az esti csönd a levelek között. Lemegy majd a nap,
És előbújik a hold, gondtalan, sárga arccal
A csillagok között. Tovább járja majd az útját,
Mintha nem léteznék sem én, sem te, kisfiam,
Mintha nem létezne se élő, se holt, se senki.*

Velj Lošinj, 1958.

Fehér Ferenc fordítása!